

Kirkollishallituksen istunto 24.8.2022 Pöytäkirja

Aika: 24.8.2022 klo 13.00-13.45
Paikka: Kirkollishallituksen kokoustilat, Karjalankatu 1, Kuopio
Läsnä: arkkipiispa **Leo** (puheenjohtaja), metropoliitta **Arseni**, metropoliitta **Elia**,
apulaispiispa **Sergei**, kirkkoherra **Marko Patronen**, nunna **Elisabet**, **Anna-Katriina**
Salmikangas, **Matti Tolvanen**
Esittelijät: palvelukeskuksen johtaja **Jari Rönkkö**
Sihteeri: **Annaleea Kemppainen**

***

Kirkollishallituksen lakimiesjäsenen esittely 60 Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö

Esteellisyys:
Palvelukeskuksen lakimies **Jari Rantala**

Asian tausta:

Helsingin hallinto-oikeus on pyytänyt kirkollishallitukselta lausuntoa valitukseen, joka koskee Suomen ortodoksisen kirkollishallituksen päätöksiä 10.6.2022, pöytäkirjan §50 ja §51. Hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 4.8.2022, diaarinumerot 3452/03.04.04.04.11/2022 ja 3453/03.04.04.04.11/2022.

Liitteet 60 a-b. Muutoksenhakijoina ovat Ritva Bly, Jefim Brodkin ja Elina Palola. Kirkollishallitus on viitatuilla päätöksillään ratkaissut kahdesta Helsingin ortodoksisen seurakunnanvaltuustoon päätöksestä tehdyt oikaisuvaatimukset. Kirkollishallitus on kumonnut seurakunnanvaltuuston 10.2.2022 pöytäkirjan pykälien 6 ja 7 kohdalla tekemät päätökset.

Esitys:

Kirkollishallitus päättää antaa Helsingin hallinto-oikeudelle **liitteestä 60 c** ilmenevän lausunnon.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Merkitään, että palvelukeskuksen lakimies Jari Rantala ei osallistunut asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

***

Palvelukeskuksen johtajan esittely

61

Suomen ortodoksisen kirkon ja Suomen ortodoksisen kirkkomuseon säätiön välisen yhteistoimintasopimuksen arviointi

Taustaa:

Suomen ortodoksisen kirkkomuseon säätiö vastaa Suomen ortodoksisen kirkon aineellisen, aineettoman ja visuaalisen kulttuuriperinnön tallentamisesta, säilyttämisestä, esilläpidosta, tutkimisesta ja tulkitsemisesta. Säätiön hallinnoima ja ylläpitämä Suomen ortodoksinen kirkkomuseo RIISA on kansainvälisesti ja kansallisesti merkittävä museo, jolla on kansallinen kulttuuritehtävä.

Yhteistoimintasopimus (2018–2022) edellyttää, että sopimuksen toteutumista tarkastellaan vuosittain toteutettavassa arviointikeskustelussa. Lisäksi kirkollishallitukselle toimitetaan säätiön tilinpäätös ja toimintakertomus sekä raportti yhteistyösopimuksen toteutumisesta. **Liitteet 61 a-d.**

Arviointikeskustelu käytiin 28.6.2022 ja siinä olivat mukana kirkkomuseosäätiön hallituksen puheenjohtaja Heikki Hanka, museonjohtaja Teresa Töntsi ja palvelukeskuksen johtaja Jari Rönkkö.

Esitys:

Kirkollishallitus hyväksyy raportin yhteistoimintasopimuksen toteutumisesta.

Perustelut:

Säätiön kokonaisrahoitus sisältää kirkon, kunnan ja valtion rahoituksen, museon omat tuotot sekä muun rahoituksen. Vuonna 2021 säätiön toimintakulut olivat 437.000 €. Henkilöstökulujen osuus varsinaisen toiminnan kuluista oli 192.000 €, kiinteistömenot sekä korot ja poistot 134.000 € ja muut kulut 111.000 €. Näyttely-, tutkimus- ja kuvapalvelutoiminnalla säätiö kattoi toimintakuluja, ja varainhankinnan tuotot olivat 48.000 €. Toimintaa rahoitettiin myös yleisavustuksilla. Tilikauden tulos oli 137.000 € ylijäämäinen. Ylijäämä muodostuu koronapandemian takia tehdyistä kulujen sopeutuksista sekä henkilöstön eläköitymisen vuoksi toteutumattomista henkilöstökuluista.

Säätiön ja kirkon solmiman yhteistoimintasopimuksen mukaisesti kirkko tukee säätiötä vuosittain talousarvionsa puitteissa. Vuonna 2021 avustus oli 213.000 €.

Säätiö on vuoden 2021 poikkeuksellisissa oloissa hoitanut järkevästi talouttaan ja suoriutunut perustehtävästään hyvin. Kaikkia yhteistyösopimuksessa mainittuja päätoimintoja on saatu toteutettua ja kehitettyä. Kirkon tradition ja historian välittämistä tuleville sukupolville on edistetty erikoisnäyttelyiden, nuorille suunnatun interaktiivisen mobiilisovelluksen ja erilaisten muiden tapahtumien avulla. Kokoelmien hallinta ja hoito on kirkkomuseon perustehtävä, jota se on jatkanut tuloksellisesti. Esimerkkeinä voidaan nostaa sähköisen kokoelmahallintajärjestelmän jatkokehittäminen ja museon kokoelmiin kuuluvan *ibmeitätekevä Jumalanäidin ylistys* -ikonin sijoittaminen Kuopion ja Karjalan hiippakunnan kotikirkkoon. Asiantuntijuuden ja koulutuksen osalta voidaan mainita, että kirkkomuseo antoi asiantuntija-apua kirkkotekstiilien hoitoon ja valmistamiseen sekä osallistui Kuopion

ortodoksisen seurakunnan kirkollisen irtaimiston inventointihankkeeseen. Kirkkomuseolla on ollut myös aktiivista kansainvälistä yhteistyötä ja toimintaa.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Palvelukeskuksen johtajan esittely

62

Kirkolliskokousaloite ukrainankielisen papin palkkaamiseksi

Esteellisyys:

Piispa Sergei

Taustaa:

Kirkolliskokousedustajat piispa Sergei, rovasti Markku Salminen, rovasti Heikki Huttunen, rovasti Timo Tynkkynen, pastori Ioannis Lampropoulos ja Tuovi Haikala ovat tehneet kirkolliskokousaloitteen. He esittävät, että kirkon talousarvioon vuodelle 2023 ja taloussuunnitelmavuosille 2024 ja 2025 varataan 50 000 euron määräraha ukrainankielisen papin palkkaamiseen työkenttänään koko Suomi. Esityksessä tarkastellaan ukrainalaisten parissa työskentelevän papin palkkaamisen tarvetta ja tarpeeseen perustuvaa sijoituspaikkaa useasta näkökulmasta. Samalla otetaan kantaa myös mahdollisiin muihin kustannuksiin. **Liite 62.**

Esitys:

Kirkollishallitus esittää aloitteen mukaisesti kirkolliskokoukselle, että vuodelle 2023 kirkon talousarvioon ja taloussuunnitelmavuosille 2024 ja 2025 varataan 50 000 euron määräraha ukrainankielisen papin palkkaamiseen työkenttänään koko Suomi. Seurakunnat osallistuvat papin palkkaukseen korvaamalla mahdolliset matkakustannukset. Kirkollishallitus päättää sijoituspaikan selvitettyään seurakuntien tarpeet, jotta ukrainalaisten pakolaisten parissa työtä tekevän papin sijoituspaikka palvelee mahdollisimman hyvin erityisesti niitä alueita, joilla ei muuten ole mahdollisuuksia palvella ukrainalaisia pakolaisia.

Lisäksi esitetään, että seurakunnat maksavat määrärahan ylittävät palkkakustannukset yhteisvastuullisesti kirkollishallituksen myöhemmin päättämän jaon pohjalta. Palkattavan papin tehtäviin kuuluu normaalin ukrainalaisten pakolaisten parissa tehtävän työn lisäksi tietoisuuden lisääminen Suomen ortodoksisesta kirkosta sekä Suomeen pysyvästi asettuvien ortodoksien saattaminen kirkon yhteyteen.

Kirkollishallitus lähettää aloitteen kirkolliskokouksen talousvaliokunnan käsiteltäväksi.

Perustelut:

Venäjän Ukrainaa vastaan käynnistämän hyökkäyssodan vuoksi Suomeen on tullut nyt jo pitkälle yli 30 000 tilapäistä suojelua hakevaa ukrainalaispakolaista. Heistä noin 70 % on ortodokseja. Ukrainalaisille uskonnon merkitys on suuri ja heille jumalanpalvelukset sekä esimerkiksi sakramentit omalla kielellä ovat erittäin tärkeitä. Moni sodan jaloista paennut on syvästi traumatisoitunut. Omalla kielellä, omassa kirkossa annettu sielunhoito osaltaan auttaa pakolaisia heidän henkisissä kärsimyksissään.

Ukrainalaisten ortodoksien saattaminen kirkkomme yhteyteen sekä palvelee kyseisiä ihmisiä, että vahvistaa myös kirkkomme monikulttuurisuutta. Ukrainalaiset ortodoksit, jotka jäävät pysyvästi Suomeen, eivät välttämättä osaa itsenäisesti hakeutua kirkkomme jäseniksi. Näitä ihmisiä palvelemaan tarvitaan pappi, joka osaa kertoa suomalaisen kirkollisen järjestelmän toiminnasta ja eduista. Esitetty määräraha ei riitä täysin kattamaan papin kokopäivätoimista palkka- ja sosiaalikulunnasta. Tämän vuoksi ylimenevät kustannukset on huomioitava päätöstä tehdessä. Sen vuoksi esitetään, että kirkollishallitus valmistelee kustannusten jakautumismallin ja päättää määrärahan ylittävien kustannusten jakaantumisesta samalla kun määrittelee papin sijoituspaikan.

Päätös:

Esittelijä veti esityksen pois.

Merkitään, että piispa Sergei ei osallistunut asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

***

Palvelukeskuksen johtajan esittely

63

Kirkolliskokousaloite kirkon lakipalveluiden järjestelyistä

Esteellisyys:

Palvelukeskuksen lakimies Jari Rantala

Taustaa:

Kirkolliskokousedustajat Ritva Bly, Esko Huovinen, Elina Palola ja Ulla Saarinen ovat tehneet kirkolliskokousaloitteen lakipalveluiden arvioimisesta. He esittävät, että kirkollishallitus teettää lakipalveluiden arvioinnin ulkopuolisella työryhmällä sekä esittää arvioinnin pohjalta mahdollisia muutoksia lakipalveluiden järjestämiseen. Perusteluissaan he esittävät, että kirkko tarvitsee monipuolisia lakiasianpalveluita ja kirkollishallituksen teettämässä arvioinnista sekä osassa lakipalveluista annetussa palautteessa toivotaan parannusta palveluihin. **Liitteet 63 a-c.**

Esitys:

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle harkittavaksi kirkon lakipalveluiden tulevaisuuden tarpeiden selvittämistä ulkopuolisen tahon toimesta. Selvityksessä on otettava huomioon kirkon eri toimijoiden moninaiset tarpeet, työoikeudelliset kysymykset, kirkon asema julkisoikeudellisena toimijana ja valmisteilla oleva uudistus laiksi ortodoksisesta kirkosta. Selvitys on yksinomaan tulevaisuus selvitys, jossa ei selvitetä lakipalveluiden menneisyyttä tai nykytilaa.

Selvitystä tekevällä taholla tulee olla kirkon tuntemusta, hyvä osaaminen julkisoikeudesta, käsitys meneillään olevasta lainvalmistelusta sekä kyky tuottaa objektiivinen selvitys. Selvityksessä on otettava myös huomioon erilaisten järjestämismallien kustannusvaikutukset.

Lakipalveluiden arviointi ulkopuolisen tahon toimesta tulee kustantamaan arviolta 30 000–50 000 euroa. Kirkolliskokouksen tulee vuosien 2023–2024 talousarviossaan varata tarvittava määräraha selvityksen tekemiseen, mikäli selvityksen tekeminen katsotaan tarpeelliseksi.

Kirkollishallitus lähettää aloitteen kirkolliskokouksen lakivaliokunnan käsiteltäväksi.

Perustelut:

Kirkollishallituksen tehtävänä on arvioida lakipalveluiden tulevaisuuden tarpeita ja ne voidaan näin ollen selvittää myös ulkopuolisen tahon avustuksella.

Selvityksessä on pystyttävä huomioimaan kirkon toimijoiden lakipalveluiden tarpeiden lisäksi kirkon asema julkisoikeudellisena toimijana. Selvityksen tekijän on siten kyettävä hahmottamaan myös kirkon lakipalveluille asetetut julkisoikeudelliset vaatimukset.

Selvityksessä ei tutkita lakipalveluiden toteutumista tai arvioida nykytilaa. Perusteluna on, että kyseisen tyyppiset arviot kohdistuvat yksittäiseen henkilöön ja niistä voi mahdollisesti seurata työoikeudellisia riskejä.

Lakipalveluiden erilaisilla järjestämistavoilla on selkeitä vaihtoehtoisia kustannusvaikutuksia. Selvityksessä on sen vuoksi pystyttävä realistisesti huomioimaan erilaisten järjestämismuotojen vuosittaiset kustannukset.

Perusteellista ja objektiivista selvitystä ei voida teettää ulkopuolisella taholla, ellei siihen varata tarvittavia taloudellisia resursseja. Näin ollen kirkolliskokouksen tulee huomioida selvityksestä aiheutuvat kustannukset talousarviossaan.

Selvityksen tarpeellisuutta harkittaessa tulee ottaa huomioon, että OrtL:n 108 §:n mukaisesti kirkolla on palveluksessaan palvelukeskuksen lakimies, jonka kelpoisuusvaatimuksista on säädetty kj:n 131§:ssä.

Päätös:

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että toimikuntaa ei perusteta, eikä selvitykseen varata rahaa.

Kirkollishallitus päätti, että aloite lähetetään kirkolliskokouksen lakivaliokunnan käsiteltäväksi.

Valmisteilla olevassa lakiehdotuksessa otetaan kantaa lakimiehen asemaan. Kirkollishallitus työnantajan edustajana huolehtii siitä, että kirkko saa tarvitsemansa lakipalvelut.

Merkittään, että palvelukeskuksen lakimies Jari Rantala ei osallistunut asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

***

Palvelukeskuksen johtajan esittely

64

Kirkolliskokousaloite ortodoksisen matrikkelin laatimiseksi**Esteellisyys:**

Piispa Sergei

Taustaa:

Haminan piispa Sergei esittää kirkolliskokousaloitteessaan Suomen ortodoksisen matrikkelin laatimista vuosilta 1918–2023. Ortodoksinen matrikkeli 1918–2023-hankkeen tehtävänä olisi laatia luettelo Suomen ortodoksisen kirkon piispoista, papeista, kanttoreista ja opettajista sekä muista ortodoksisen toimintaan liittyvistä henkilöistä 105 vuoden ajalta. Matrikkelin tarkoituksena olisi kartoittaa kattavasti

Suomen ortodoksisen kirkon työssä mukana olleet henkilöt ja antaa heistä sekä heidän työskentelystään yksilöidyt tiedot. Matrikkeli toimisi tulevaisuudessa juhla kirjana Suomen ortodoksisen kirkon satavuotisesta autonomisesta asemasta juhlavuonna 2023, vaikkakin kirja valmistuu vasta vuoden 2024 aikana. **Liite 64 a.**

Joensuun yliopiston teologisen tiedekunnan ortodoksisen teologian laitos aloitti vuonna 2003 Ortodoksisen 1918–2003 matrikkeli hankkeen professori Petri Piironen johdolla. Tuolloin hanke jäi kesken loppurahoituksen puuttuessa. **Liite 64 b.** Tästä kesken jääneestä hankkeesta on jäänyt kattava aineisto, joka on Joensuun yliopiston omaisuutta, mutta suurelta osin professori Piironen hallussa.

17.12.2021 päivätyssä kirjeessään palvelukeskuksen vt. johtaja, lakimies Jari Rantala on pyytänyt Itä-Suomen yliopistolta tämän tutkimusaineiston luovuttamista Suomen ortodoksisen kirkollishallituksen päätearkistoon. Luovutuspyyntöön ei ole vielä vastattu.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että kirkollishallitus perustaa työryhmän ortodoksisen matrikkelin 1918–2023 loppuunsaattamiseksi. Kirkolliskokous ottaa talousarviossaan huomioon työryhmän kustannukset ja varaa talousarvioon 30 000 euron määrärahan matrikkelin tekemiseen. Määräraha tulee varata siten, että sitä voidaan käyttää vuosien 2023 ja 2024 aikana.

Kirkollishallitus toimeenpanee kirkolliskokouksen päätöksen ja perustaa työryhmän, kun Itä-Suomen yliopisto on luovuttanut aiemman hankkeen tutkimusaineiston kokonaisuudessaan Suomen ortodoksisen kirkollishallituksen päätearkistoon. Hankkeeseen varattua määrärahaa ei aktivoida käytettäväksi ennen aineiston vastaanottamista.

Toimikuntaa perustettaessa on otettava huomioon, että toimikunnalla on riittävä osaaminen hankkeen loppuunsaattamiseen. Lisäksi on kiinnitettävä erityistä huomiota EU:n tietosuojasetuksen asettamista vaatimuksista mm. henkilötietojen sekä muiden sensitiivisten tietojen käsittelylle.

Kirkollishallitus lähettää aloitteen kirkolliskokouksen sivistysvaliokunnan käsiteltäväksi.

Perustelut:

Kuten Haminan piispa Sergei esityksessään toteaa: ”Ortodoksinen matrikkeli 1918–2023 olisi tarpeellinen Suomen ortodoksisen kirkon elämän ja historian sekä myöhemmän tutkimuksen kannalta. Vuonna 2023 tulee kuluneeksi 100 vuotta siitä, kun Konstantinopolin patriarkaatti myönsi Suomen ortodoksiselle kirkolle autonomisen aseman. Matrikkeli olisi kunnianosoitus edesmenneille ja nykyisille kirkkomme työntekijöille.” Matrikkelijulkaisu toimisi myös hyvänä oppaana kirkkomme toimijoiden historiaan ja näin avaisi yhtymäkohtia nykyhetkeen ja ajatuksia tulevaisuuteen. Edellisen matrikkeli hankkeen aikana vuosina 2003 ja 2004 on tehty merkittävä työ aineiston keräämiseksi. Tällä hankkeella varmistetaan, että aiemmin tehty työ ja siihen käytetyt resurssit eivät valu hukkaan.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Merkitään, että piispa Sergei ei osallistunut asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

***

Palvelukeskuksen johtajan esittely

65

Eduskunnan oikeusasiamiehen selvitys- ja lausuntopyyntö

Esteellisyys:

Palvelukeskuksen lakimies Jari Rantala

Tausta:

Tuuli Peltola on toiminut määräaikaisena kirkon avustavana lakimiehenä 1.1.–14.2.2020 välisenä aikana. Työsuhde on purettu palvelukeskuksen lakimiehen tekemällä päätöksellä koeaikana. Tuuli Peltola on tehnyt palvelukeskuksen lakimiehen päätösestä oikaisuvaatimuksen 14.2.2020 ja kirkollishallitus on käsitellyt oikaisuvaatimusta 22.4.2020 (pöytäkirjan §35).

Tuuli Peltola on tehnyt asiasta kantelun Eduskunnan oikeusasiamiehen kansliaan 12.4.2022.

Liitteet 65 a-b.

Esitys:

Kirkollishallitus valtuuttaa Matti Tolvasen antamaan lausunnon eduskunnan oikeusasiamiehen selvitys- ja lausuntopyyntöön. Lausuntopyynnön määräaika on 15.9.2022. Lausunto annetaan kirkollishallitukselle tiedoksi syyskuun 2022 istunnossa.

Perustelut:

Palvelukeskuksen lakimies on esteellinen asian käsittelyssä ja tämän vuoksi kirkollishallituksen lakimiesjäsen antaa kirkollishallituksen lausunnon asiassa.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Merkitään, että palvelukeskuksen lakimies Jari Rantala ei osallistunut asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

***

Huomionosoitukset

66

Arkkipiispa Leo on 28.6.2022 myöntänyt seuraavat huomionosoitukset:

Leena Jormanainen, PKR R
Ari Mäki-Leppilampi, PKR M1
Kauko Pussinen, PKR M1

Arkkipiispa Leo on 4.7.2022 myöntänyt seuraavat huomionosoitukset:

Aimojuhani Maksimainen, PKR R1
Jaakko Luhtasela, PKR R
Gennady Trifonov, PKR M1

Arkkipiispa Leo on 18.7.2022 myöntänyt seuraavat huomionosoitukset:

Larisa Molokova, siunauskirja

Niko Laakso, siunauskirja

Metropoliitta Arseni on 3.7.2022 myöntänyt seuraavat huomionsoitukset:

Toivo Jelkänen, siunauskirja
Mika Kääriäinen, siunauskirja
Atso Koivunen, siunauskirja
Ilpo Koivunen, siunauskirja
Anja Hartikainen, siunauskirja
Hellevi Huttunen, siunauskirja
Eero Tupitsa, siunauskirja
Reino Dansu, siunauskirja

Metropoliitta Arseni on 6.8.2022 myöntänyt seuraavat huomionsoitukset:

Natalia Kaarlela, siunauskirja
Laurilan Kukka- ja Hautaustoimisto, siunauskirja

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Tiedoksi

67

- a) Kirkollishallituksen 10.6.2022 perustamaan määräaikaiseen kirkkokalenterityöryhmään on palvelukeskuksen johtajan hallintopäätöksellä valittu asiantuntijajäseneksi Helsingin yliopiston almanakkatoimistosta filosofian maisteri, erikoissuunnittelija Asko Palviainen. **Liite 67a.**
- b) Ortodoksisen kirkon lakihanketta koskeva tutkimusraportti. Lakipaketti tulee kirkollishallituksen käsittelyyn syyskuussa 2022. **Liite 67b.**

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Pöytäkirjan tarkastajat 68

Esitys:

Pöytäkirjan tarkastavat Marko Patronen ja Anna-Katriina Salmikangas.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Aika ja paikka alussa mainitut

Puheenjohtaja

Leo
Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa

Pöytäkirjan tarkastajat

Marko Patronen

Anna-Katriina Salmikangas

Kirkollishallituksen istunnon sihteeri

Jari Rantala

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

Kirkollishallituksen istunnon 24.8.2022 pöytäkirja on tarkastettu 24.8.2022 ja todettu se kokouksen kulun mukaiseksi.

Pöytäkirja on lisätty kirkon nettisivuille 24.8.2022 ja määräaika oikaisuvaatimukselle ja valitukselle lasketaan edellä mainitusta päivämäärästä.